СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVIII. Ч. 302. Джерзи Сіті, Н. Дж., понеділок, 29. грудня 1930. VOL. XXXVIII. No. 302. Jersey City, N. J., Monday, December 29, 1930. THREE CENTS.

КАЖЕ, ЩО ЧЕКІСТИ ЇЗДЯТЬ НА АМЕРИКАНСЬКІ ПАШПОРТИ

ВАШИНГТОН. — Конґресмен Гемилтон Фиш мол., котрий стоїть на чолі конґресової комісії, яка розслїджує діяльність комуністів в Америці, подає, що одержав відомости, що чекісти послугуються американськими пашпортами.

Ті відомости одержано від Аґабекова, котрий живе в Парижі й признається, що він був передше аґентом Чека.

Аґабеков подав, що майже всі представники Третього Інтернаціоналу їздять на американські пашпорти. Бухарін, котрий у своїм часі був президентом Інтернаціоналу, послугувався рівнож американським пашпортом. А коли большевикам треба висилати своїх аґентів до Індії, то висилають їх рівнож при помочи американських пашпортів.

Аґабеков подає, що Чека одержує від своїх шпиґів диплъоматичні звідомлення ріжних представників чужинецьких держав. Чека знає добре, що пише англійський амбасадор у Вашинґтоні до свого уряду в Лондоні про американські відносини. Такі самі звідомлення одержує чека з Єгипту, Афганістану, Персії й т. д.

Сам Аґабеков був післаний з Москви до Парижа, щоби вбити Бесідовського. Таке він подає, додаючи, що його вислано рівнож на американський підроблений пашпорт.

Аґабеков каже далі, що Чека найбільше інтересується Америкою, бо американський відділ займає у неї найбільше місця.

БУВШИЙ ПРЕЗИДЕНТ ЗАГОВІРНИКОМ.

ГАВАНА. — На Кубі далі нема спокою. Поліція пошукує бувшого президента Менокаля, котрого уряд підозріває о замах на державний стан. Уряд подає, що має відомости, що націоналістична група з Менокалем на чолі мала піднести на Святий Вечір повстання.

Арештовано богато офіцирів і професорів. Менокаля не можуть знайти. Всі обжаловані станутъ перед военним судом.

НОВИЙ ДЕНАТУРОВАНИЙ АЛЬКОГОЛЬ.

ВАШИНГТОН. — З днем 1. січня 1931 р. продаватимуть алькоголь, денатурований на новий лад. Бюро промислового алькоголю подає, що алькоголь не буде трійливий, але буде його можна вживати тільки для промислових цілей.

Бюро надїеться, що бутлеґери не будуть його віддестильовувати, бо це буде їх задорого коштувати.

НЕ ХОЧУТЬ ҐАРАНТУВАТИ ДЕПОЗИТОРАМ.

НЮ ЙОРК. — Урядовці й директори замкненого „Бенк оф Юнайтед Стейтс" відмовилися від перебрання якихнебудь ґарантій щодо вкладок, зложених у банку. Це спричинило, що Макс Д. Штаєр, заступник депозиторів, домагався доходження суду проти урядовців і директорів банку, щоби дійти, які це ошуства спричинили такий наглий і такий великий упадок цін шерів банку.

ЕЛЕКТРИЧНИЙ „ҐЕНІЙ".

АННАПОЛІС (Мериленд). — У спальнях Академії Маринарки ділялися ріжні річи, яких не можна було збагнути. Ставав без причин елевейтор, погасали світла, то серед ночі все було нагло освітлене і т. п.

Допера вночі підчас інспекції впали на те, що автором тих „дивних" річей є один софомор. Зрадив його електричний годинник, який він держав у ліжку, а який так „тикав", що його почула інспекція, яка переходила коритарем.

Імени софомора не хочуть видати, але радять йому забратися самому зі школи.

ФАРМЕРИ ПЛАТЯТЬ.

ВІЧІТА. — „Федерал Ленд Бенк оф Вічіта" подає, що в банку затягнено 30,628 фармерських позичок. Мимо фармерської кризи і посухи фармери сплачують свої довги. Сплатило яких 92%. Сплачують, бо інакше зліцитовано би їх фарми.

БУДЕ МЕНШЕ ПИВА.

КЕМДЕН (Ню Джерзи). — Семюел О. Винні, котрий видає концесії броварам у Пенсилвенії, Ню Джерзи і Делавар, подає, що з 12 броварів, які досі виробляли „нір бір" у стейті Ню Джерзи, тільки 4 бровариї дістануть дозвіл на дальший виріб пива.

СТЕРЕЖУТЬ ЗАЛІЗНИЦЬ.

МЕКСИКО СИТІ. — Зприводу страйків залізничних робітників почало військо стерегти залізничі шляхи, бо боїться саботажів.

БІДА З БЕЗРОБІТТЯМ.

НЮ ЙОРК. — В Ню Йорку нараховано 59,244 голов родин, які не мають роботи.

ПОТІШАЮТЬ НАДІЄЮ.

НЮ ЙОРК. — „Нешенел Індостріел Конференс Борд" подає, що зі звітів фінансових і промислових знавців виходить, що бизнес з новим роком певно поправиться. Але зворот до ліпшого буде повільний.

ЯК ЖИВУТЬ РОБІТНИКИ В СРСР.

„Красная Ґазета" подає, що робітничі організації в Ленінграді внесли до компетентної влади скаргу, що серед робітників панує крайна нужда: робітники нарікають, що в комунальних харчівнях їм видають гнилі харчеві продукти, від чого дехто хорує. У фабриці ім. Єгорова в харчівні, де обідає 3,000 робітників, є тільки 180 тарілок і 35 вилок і робітники мусять приносити тарілки з дому. Богато робітників від харчів у цих харчівнях хорує на жолудки.

СКАРБОВІ ДОХОДИ З МОНОПОЛІВ.

У Польщі є пять головних монополів, а саме тютюновий, спіртовий, сірниковий, сільний і льотерія. Усі ті монополі мали дати після буджетового прелімінаря на 1930—31 рік квоту 970,084,000 зол., тобто несповна один міліярд, отже третину усіх державних доходів. З монополів мав дати до державної каси спіртовий 461 міліонів зол. чистого доходу, тютюновий 435 і пів міліонів, сільний 46 і пів міліонів, льотерійний 1.8 міліонів, а сірниковий 8 і пів міліонів. Як бачимо, найбільше платить населення добровільно за тютюн та спірт. Добровільно тому, бо без обох цих артикулів може кожний обійтися.

НА ВЕЛИКІЙ УКРАЇНІ ГОРЯТЬ КОМУНИ.

„Комуніст" пише, що на Великій Україні тревають дальше акти саботажу і підпалів рільничих комун. Слідство виявило, що в деяких випадках самі члени комун підпалюють комуни. Роблять це в тій цілі, щоби влада не довідалася, які є дійсні запаси збіжа. Найбільше комун горить у Київщині. Перед підпалом будинків комун члени комун розділюють між собою запаси збіжа й укривають його в землі. Опісля вибухає пожежа, яка нищить увесь мертвий і живий інвентар. „Комуніст" твердить, що совітська влада строго каратиме справників підпалів.

СКІЛЬКИ ТЮТЮНУ ВИКУРЮЮТЬ У ПОЛЬЩІ.

Дирекція державного монополю виказує, що в 1928—29 році викурено в Польщі 75 і пів міліонів штук цигарів, 20 і 580,000 штук папіросок, 20 і пів міліонів кільограмів тютюну. В порівнанні до минулих літ скількість викурюваного тютюну зростає з року на рік дуже сильно. Є це правдоподібно вислід щораз більше ненормального, нервового життя населення Польщі, спричинюваного ненормальними й невпорядкованими обставинами життєвими.

Впливи до скарбової каси ростуть також з року на рік і дійшли в 1928—29 році до 653 і пів міліонів золотих, при чому найбільше з папіросок, бо 350 міліонів золотих. Колиж подумаємо, скільки людей має заробітки в монополевих фабриках, скільки урядовців, гуртівників, трафікантів живе при тому матеріялі, і коли додамо, який дуже малий відсоток наших людей бере у цій ділянці промислу участь і як мало заробляє, а скільки зате купує тютюн і скільки ми всі разом витрачуємо на нього десяток міліонів тяжко запрацьованих грошей, то аж жах бере, який податок накладаємо на себе зовсім добровільно наслідком глупого нашого призвичаєння. — („Праця").

ЗА ВБИВСТВО — ДІМ ПОПРАВИ, А ЗА „НЕПОШАНУВАННЯ ВЛАДИ" — РІК ВЯЗНИЦІ!

Дня 3. листопада ц. р. видали польські суди два засуди в таких справах:

1. Польський капітан Чеслав Вавроші „не міг знести на очи" арендатора своїх дібр Якубовського і з тої причини приходило між ними до частих суперечок. Дійшло до того, що Якубовський визвав капітана Вавроша на поєдинок. Однак капітан Вавроші відмовився і до поєдинку не прийшло. Після того при одній суперечці капітан Вавроші витягнув нагло револьвер і кількома стрілами положив Якубовського трупом. За це засудив перемиський суд душогуба капітана Вавроша на 1 рік і два місяці вязниці з тим, що цю кару означено як — **дім поправи**, зачислюючи в це слідчий арешт від 15. жовтня 1929 р.

2. Грубешівський суд засудив **заочно(!)** бувшого українського посла **Кохана** на рік тяжкої вязниці за те, що **в часі свого послування(!)** мав десь допуститися „злочину" — непошанування влади. Бувший посол Кохан сидить у тюрмі!

Повищі два засуди такі характеристичні для польських відносин, що не потребують окремих коментарів. Вони докладно доказують, що польська справедливість дійсно... дуже „сліпа", особливо, сліпа **ненависть, коли ходить про засуд... українського посла!**

САМОГУБСТВО СЕРЕД ЧЕКІСТІВ.

Московська ҐПУ оголосила виказ самогубств, що їх попоповнили чекісти. На протязі останнього піврічча відобрало собі життя 81 чекістів, в тому числі кілька предсідників провінціяльних ҐПУ. Майже всі вони покінчили з життям з приводу сильного нервового розстрою, що був вислідом їхньої кровавої праці для добра революції. Добре отже каже народня пословиця: „Носив вовк, понесли й вовка".

ГРОБНИЦІ ГУНІВ.

Підчас будови ґімназії в Кечкеметі, на Мадярщині, викопано гробницю, яка походить із V. віку по Христі. Археольоги стверджені, що ця гробниця побудована Гунами. В гробниці знайдено ручну зброю, золоту посуду, жіночі прикраси і перстені. Кістяки похоронених, жінки і чоловіка, збереглись у цілости.

СЕРЦЕ ТРІСКАЄ З БОЛЮ.

Що серце тріскає з болю, про це співалося тільки в піснях та писалося в літературі. Але недавно у Берліні одна старенька жінка відвідала в лічниці свого чоловіка і застала його мертвого. Вона впала на місці трупом і лікарі ствердили, що її серце розірвалося з болю на двоє.

ДОТЕПНІСТЬ БЕРНАРДА ШОВА.

Коли Бернард Шов вернув з Греції до Лондону, одна його приятелька спитала: Пане Шов! Чи справді всі грецькі жінки мають грецькі носи? — Очевидно, що грецькі, а не англійські, бож хіба не може кожна Грекиня, яка вродила дитину, їхати зараз до Англії і спроваджувати для дочки такий ніс як ваш!

СОВІТСЬКІ РОБІТНИКИ ЗАТРОЮЮТЬСЯ ОПІЮМОМ.

Совітські власти викрили на Сибірі багато кімнат, де робітники затроювалися опіюмом. Совітська міліція приндержала в тих кімнатах навіть вищих совітських урядовців, що курили опіюм. Ствердили, що торговлі опіюмом сприяють тяжкі апровізаційні умовини. У Владивостоці аґенти чрезвичайки викрили тайний склад опіюму. Виявилося, що торговлю опіюму на Сибірі провадять Китайці.

ДАЛЬШІ „ПОДВИГИ" ПОЛЬСЬКОЇ ПОЛІЦІЇ ПІСЛЯ „ПАЦИФІКАЦІЇ" БОРЩОВИЧ.

Борщовичі, дня 15. листопада 1930.

Польська „пацифікаційна" експедиція оставила по собі в нашій громаді страшніщі спустошення ніж колись дика орда. Українське населення, перестрашене розгромом їхнього добра та катування, не знає, що робити. Поліція використала цю страшну і зовсім зрозумілу депресію в той спосіб, що ходила від хати до хати і під грозьбами вимушувала підписи на аркуші паперу, що — мовляв — „саме населення жадає розвязання читальні „Просвіти", кружка „Рідної Школи" й інших культурних українських установ у Борщовичах і кождий стверджує це власноручним підписом".

Та тільки кількох громадян зуміли польські поліцаї стерроризувати і вимусити в них такі самовбивчі підписи. (Ті громадяни ходять тепер як строєні і страшенно жалують того). Але більшість заявила, що хочби били їх на смерть і посікли на кавалки, то не дадуть свого підпису. Очевидно мучилися вони за свою мужеську заяву!... Польська поліція била їх, катувала, але вони були тверді як скала. Тоді поліцаї знайшли простіший і менше забавний спосіб: вони прямо їх попідписували, а решту позаписували собі окремо з заміткою: „Не хцял подпісаць — бендзє кедись тего жаловал!"...

Так спрепаровану „волю" українського народу" переслали до львівського староства.

І вже тепер ходять чутки, що місцеві Поляки приготовлюються до заложення польської молочарні і „спулдзєльні" (кооперативи)... в домі читальні „Просвіти" в Борщовичах, який мав би припасти Полякам після її розвязання.

Неймовірне це, правда, алеж треба мати на увазі, що „в Польсце, як кто хце", а до того ж Українці винні взагалі зпід охорони всякого права і здані на дику самоволю польських варварів.

НОВА СТУДЕНТСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ НА ПІДКАРПАТТЮ.

Дня 11. листопада ц. р. відбулися в Братиславі установчі збори філії „Союзу Підкарпатських Руських Студентів". Заданням філії є організувати підкарпатських українських студентів, що студіюють у братиславськім університеті, працювати культурно, навязувати тісніщі звязки з іншими студентськими організаціями та піддержувати своїх членів матеріяльно і в студіях. На зборах в присутности коло 20 студентів вибрано виділ у такому складі: Юрій Шпилька, студент прав, голова; Михайло Фуцич, студент фільософії, секретар; і Осип Гущак, студент прав, скарбник.

В АНГЛІЇ МОЖЛИВА СКОРА КРІЗА ПРАВИТЕЛЬСТВА

ЛЛОЙД ДЖОРДЖ АТАКУЄ МЕК ДОНЕЛДА. ВИМОГАЄ ВІД ЙОГО УРЯДУ БІЛЬШОЇ АКТИВНОСТИ В СПРАВІ БЕЗРОБІТТЯ.

ЛОНДОН (Англія). — Перший раз від часу приходу до влади уряду Мек Донелда, що сталося при підтримці лібералів, виступив дуже гостро проти робітничого уряду лідер лібералів, Ллойд Джордж. Він у своїй промові заявив, що ліберали підтримують уряд Мек Донелда не тому, що вони люблять партію праці, а лише тому, що бояться приходу до влади консерватистів на чолі з Болдвіном. Консервативний уряд для Англії тепер ліберали вважають дуже небажаним, бо він не старатиметься використовувати всіх можливостей, щоби зарадити сучасній економічній кризі в Англії.

Ллойд Джордж гостро нападав на Мек Донелда, що його уряд мало що зробив у справі залагодження безробіття в Англії й що взагалі розвиває мало активности в своїй внутрішній політиці в Англії. Зокрема він гостро напав на Мек Донелда за те, що той першу частину часу свого урядовання віддав особистій участи в лондонській морській конференції, а тепер увійшов увесь з головою в справу індійської конференції. Ллойд Джордж каже, що для таких конференцій Мек Донелд мусить мати своїх заступників з числа його міністрів.

На закінчення Ллойд Джордж грозить, що коли далі діяльність робітничого уряду не зміниться, то не буде можливости втримати його далі при владі. На зміну робітничого уряду тоді знову прийдуть консерватисти, хоч би цього й не бажали деякі ліберали та самі члени робітничої партії.

БОЛЬШЕВИКИ ОБВИНУВАЧУЮТЬ КОРЕЙСЬКИЙ БАНК.

МОСКВА (СССР). — Комісаріят фінансів оголосив свої пояснення з приводу замкнення большевицьким урядом японського (корейського) банку у Владивостоці. Комісаріят каже, що банк замкнено за те, що він переводив нелеґальні операції з радянською валютою, продаючи російські гроші значно дешевше від офіційного курсу, який установлено урядом. Крім того банк нелеґально перевозив з Росії й у Росію російську та чужинецьку валюту, друкував свої банкноти, не показуючи правдиво випуску їх у своїх книгах і т. д.

Як відомо, японський уряд заявив перед Москвою свій протест проти замкнення банку, вважаючи поступовання большевицького уряду ворожим актом супроти Японії. Та тепер, після пояснень комісаріяту фінансів, Москва не думає давати офіційної відповіди на ноту японського уряду.

ЗНОВУ НАДІЇ НА ФЕДЕРАЦІЮ ЕВРОПИ.

ПАРИЖ (Франція). — Остання економічна кріза в Европі дає надію ближчим співробітникам Бріяна, що справу федерації Европи знову можна муде поставити на обговорення. Як відомо, на останній сесії Ліґи Націй ця справа була майже остаточно похована на довший час. Та тепер кажуть, що окремі европейські держави все більше розуміють, що Европа є не лише ґеографічно, але й економічно одна цілість.

Тому все більше помічається тяга до утворення торговельних договорів між окремими державами з як найбільшим числом учасників. Французи сподіваються, що на найближчому засіданню головної Ради Ліґи Націй знову прийде до розмов про утворення якогось тіснішого всеевропейського союзу держав.

НАДІЇ НА ПОРОЗУМІННЯ.

РИМ (Італія). — У політичних та в урядових колах знову ростуть надії на можливість порозуміння між Францією й Італією в справі обмеження їх морських сил. За пять днів кінчиться їх умова про перерву в розбудові фльоти, а тому тепер має прийти до нових переговорів або про продовження цієї перерви, або про заключення трівкого воєнно-морського договору.

В урядових колах кажуть, що тепер обставини так змінилися, що вже є надія на можливість порозуміння між Францією та Італією, чого не вдалося зробити підчас лондонської конференції.

ФРАНЦІЯ ПОШИРЮЄТЬСЯ В МАРОКУ.

РАБАТ (Мароко). — Французькі війська знову просунулися на 140 миль у глибину арабської території, яка є заселена вояовничими племенами. Тепер при помочі спокійніших племен Французи стараються закріпитись на тій території й уже встановили кілька постійних своїх форпостів.

ЗАВОРУШЕННЯ В ІНДІЇ НЕ УСТАЮТЬ.

НЮ ДЕЛІ (Індія). — Революційний рух в Індії набирає нової сили й активности. Після кількох замахів і вбивств офіційних представників англійської влади саме тепер стався вибух динаміту на головному залізничному двірці в Делі. З одного багажного пакунку випала цигаретова скринька, в якій був динаміт. Вибух його відірвав обидві руки хлопцеви, що обслугував віндy, а кількох інших зі служби поранив.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сити і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$2.75

За оголошення редакція не відповідає.
Тел. „Свободи", Montgomery 5—0498. Тел. У. Н. С.: Montgomery 5—1838
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ГОЛОСИ НАШИХ: З КРАЮ Й ІМІҐРАЦІЇ

Наша редакція є завалена листами з краю, які надсилають нам наші читачі й просять, щоби їх передрукувати. Всі вони будуть друковані, як тільки буде більше вільного місця, й буде передане те, що є нове й цікаве й звязане з польськими звірствами чи з тим, як наш нарід по селах живе, працює й орґанізується.

Та тим разом хочемо дати короткий витяг з листа, який надіслав нам громадянин Йосиф Шпак з Филаделфії, Па. В листі тім пише товариш до товариша про те, що думають по наших селах про нашу оборону рідного краю. Читаємо там таке:

„Ви є мій найліпший приятель і тому прошу Вас надалі посилати мені час від часу „Свободу". А рівнож пішліть і моє письмо до редакції, а може редактор щось вибере й подасть своїм читачам до відома про те, як ми тут живемо. Хай і на іміґрації знають наші браття, що ми не зражуємося ніякими польськими вибриками. Вони нас ще більше гартують. В нашім Костеві Українці так зорґанізовані, що жадна ворожа сила їх не переможе.

„Ті числа „Свободи", що Ви їх мені переслали, я давав читати нашим людям по селі й вони перейшли майже кожду хату. Самі люде передавали їх з рук до рук і я сам бачив, як крутилися нашим людям сльози в очах, коли прочитали, що криваві події в Галичині потрясли до глибини душі нашими братами на вільній землі Вашинґтона та ще викликали обурення серед чужинецької преси і чужинців. Як це ми читали, то таки мусіли плакати з радости, що Ви, Дорогі Браття, хоч живете там далеко за океаном, то Ваші серця закипіли таким благородним і великим національним і людським гнівом до ляцького окупанта. Ми дякуємо Вам зі щирого серця й дякуємо Обєднанню за його важку працю і бажаємо Вам усім нових сил до дальшої оборони нашої нещасної землі".

Так склалося, що разом з тим письмом надіслано нам з „Обєднання" лист українського іміґранта в Америці. Він такий:

„Панове від Обєднання! Я дуже зацікавився Вашою роботою, зверненою проти польських звірств у Галичині. Я живу між чужинцями, далеко від своїх і не маю ніякої нагоди піти на які українські сходини, щоби зложити щось від себе на ратунок братів. А я хотів би і від себе щось дати. Ото посилаю на Ваші руки $40 на край, а $1 на кошти пересилки. Прошу вислати гроші так: $20 на пропаґанду проти польського терору, а по $10 на потерпівших від побоїв і на дальшу боротьбу. З поважанням: Федір Пазюк з Мелроз Парк, Ілл."

Суд над Тацинцем.

До салі приводять обвинувачених. Людей впускають лиш за білетами. Саля заповнюється чимраз більше. Репортери газет занимають свої місця, адвокати свої. Між публикою около 30 жандармів — елевів із жандармської школи, що прийшли як гості. Вся саля битком набита. Місця суддів присяглих ще вільні.

Входить трибунал, а то д-р Фолтанек як предсідатель, д-р Комятий і д-р Маркль, як члени суду. Отже два Чехи і один Мадяр. Прокуратор д-р Іскра також Чех. На салю покликують суддів присяглих, свідків і знавців. Починається льосовання суддів присяглих, котрі сідають на свої місця по черзі. Одних відкидає прокуратор, других оборона — адвокати. Вкінці число повне, а то 12 суддів присяглих, а один заступник, а іменно: Іван Лоґойда, робітник з Мукачова, Іван Яцина, господар з Кайданова, Михайло Мохна, господар з Заріча коло Дебречина, Василь Качуровський, господар з Н. Давидкова, Михайло Зайлер, гайник з Брестова, Василь Фекете, господар з Кенґерешова, Юрко Сидун, хлібороб з Бачави, Михайло Дудинський, хлібороб з Жнятина, Василь Мешко, хлібороб з Зняцева, Йосиф Федор, господар з Дерцина, Йоган Вайґерт, господар із Грабовниці, Федор Дулишкович, господар з Гукливого і тринайцятий Юрко Незбайло, господар з Вел. Лучок як заступник.

Як видно, подавляюча більшість, це Русини — селяне, котрі мають сказати рішуче слово про долю селянської дитини. Суддів заприсягає предсідатель, а вони присягають судити по совісти.

Зачинається розправа. Перший говорить Тацинець, котрий льоґічно доказує, чому то він зізнавав при переслуханню, що хотів застрілити Сабова, а чому тепер каже, що того не хотів зробити. Навіть і не міг того зробити тому, що його револьвер це старе, непотрібне рядня, з якого передтим не годен був добути вистрілу і не міг сподіватися, що вистрілить. Кулі були також невідповідні, бо меншого калібру. Хотів лиш задемонструвати, щоби про це писано і щоби люде довідалися, що є ще хтось, що протестує проти того, що мадярони денаціоналізують його рідний, несвідомий своєї національности, нарід. Спустив когутик раз і другий, а за третим вийшов ненадійно стріл.

Обвинувачена п-ні Нintroductionsковська признає, що вона лиш настільки винна, що формальний атентат зроблений, однак не винна наміреного убийства, котре їй закидають, бо не думала про нічиє убиття. Дальше каже, що до атентату Тацинця наклонювала і що вона винна, що сей атентат стався. Однак ані він, ані вона нічиєї крови не хотіли. „Ми хотіли лиш покарати мадяронів та юдів за нищення українського народа". Просить, щоби не судити Тацинця, але її, бо всьому винувата вона.

Переслухують свідків.

От. арх. Сабов зізнає, що чув, як упав вистріл. Вистріл був слабий. Обернувся і видів Тацинця, що держав револьвер в руці, з котрого ще димилося. Щоби куля йшла попри него не чув: „Я кулю не замітил". Не знав загалом чому стріляно. Пішов спокійно дальше; аж близько катедральної церкви — отже яких 200 метрів від місця, де стріляно — догонив його д-р Каминський і сказав, що це був атентат на нього.

При допитах його адвокатом зайшов ось такий інцидент. Предсідатель допитується, чи Тацинцеви „сматрел у лицо", як той став з револьвером. „Да-да, я смотріл на уліцу", казав о. архидіякон і видів, як револьвер ще димився. Отже зрозуміння „русского" язика таке, що „у ліцо" і „уліцу" то те саме. Отець Сабов покарання атентатчика не жадає і робить враження добродушного і правдомовного свідка.

По сім зізнає Ал. Шпеник, поліційний комісар. Признається, що зривав в день „русской культури" Українцям їх національні відзнаки. (Це можна у нас поліціянтам безкарно! — Пр. Ред.), бо уважав це провокацією, що студенти Українці сміли вийти на місто із відзнаками „Просвіти" і синьо-жовтими лентами в день „русской культури". Дальше старається, як свідок, доказати тоту правду, що кулька пролетіла попри Сабова і зарилася у стіну. Каже, що тою улицею проходив часто, бо там близько жив. На тоту стіну камениці, де зарилася кулька, дивився все підчас переходу вулицею і ще два дні передтим, бо вона йому подобалася була, але жадної дірки на ній не видів. Дірку показано йому аж потім, як вернувся, відвівши Тацинця на поліцію, отже якої пів години по атентаті. Каже також, що револьвер димився (патрона була набита бездимним порохом. — Пр. Ред.) і обурюється, як адвокат не дуже то довірює його зізнанням, ставить йому всякі питання та закидає, що не шукав кулі, бо її не найдено загалом. Тому то і не знати, чи вона досягнула стіну, чи впала де в порох на дорозі, не долетівши до стіни. Дірка від кулі мала бути 15 міліметрів глибока, отже могла в ній задержатися, а бодай упасти коло муру. Як видно із зізнань, то і стіни деяким поліцаям подобаються і вони на них дивляться та замічують навіть, чи на стіні камениці нема якого відтиску, бо инший свідок, Вольф, зізнавав, що йому показувано тоді лиш малий відтиск, а на другий день було вже в мурі повно дір.

На запит, чи свідок належить до об-ва Духновича, заявляє Шпеник, що не належить.

Свідок д-р Фенцик, секр. о-ва Духновича говорить „па русски із подкарпаторусским произношенієм". Між иншим каже, що у Духновичівців наслідком того стрілу були „огромныя матеріяльныя и моральныя шкоди". Зізнання його се фантастичні страховища атентатів, приготовлюваних вже скорше на його особу. Вони дивні і несеріозні.

Д-р Бращайко питає: „Прошу свідка мені сказати, чи свідок не має тепер револьвера у кишени?"

Д-р Фенцик дивиться здивовано і каже: „Нєт, нє імєю".

Предсідатель обурений цим питанням звідує, що має означати тото питання, а д-р Бращайко каже, що д-р Фенцик зізнав у протоколі, що раз на улиці держав вже готовий до вистрілу револьвер в кишени на одного ученика, і для того хотів би знати, чи і тепер не держить.

При питанню, чи се правда, як зізнавав при першім переслуханню, що один пан робив на нього доноси до епископа, говорить д-р Фенцик, що це не правда. Від заприсягнення свідка відступила оборона на просьбу Новаковської, що того собі не бажала.

Інтересні зізнання знатоків зброї, котрі одинокі із свідків були заприсяжені, зізнають спокійно і ясно і як найбільше безсторонно. Роблять гарне враження. Вони потверджують, що з того револьвера майже неможливо вистрілити. Один каже, що пробував стріляти много разів всякими набоями, однак не годен був добути вистрілу і що той вистріл, це лиш дивний випадок. Говорить також про силу пробійности кулі меншого калібру, що вийшла случайно із того револьвера і каже, що вона найменше чотири рази слабша, і що усмертити могла би хіба тоді, якби ударила в око або в пульс і то зблизька. При сім трафився цікавий інцидент. Суддя присяглий М. Мохна із Заріча зривається з місця і показує, як то він раз в Америці стріляв до бочки з пивом на яких 15 кроків, а куля, що відбилася від обруча, мала ще таку силу, що поранила ухо стоячого коло нього чоловіка. Той виступ „Американця", котрий хотів бути мудріший від штабового капітана фаховця, викликав сміх у многих людей. Зізнавали ще инші свідки, однак не внесли до справи нічого інтересного.

По сім говорили оборонці. Їх оборона була звернена на то, що це політична демонстрація, яка не принесла нікому шкоди, та що Тацинець був морально присилуваний до демонстрації. І знов трафився інцидент, що характеризує суд присяглих. Адвокат доказує, що не можна знати, чи кулька загалом до Сабова долетіла, бо то, що говориться про діру у мурі, не має ніякого опертя. Кулі не найдено ані в мурі ані коло муру, а Сабов не чув, щоби куля коло нього свистала. Деж є тота куля? — питає адвокат. Той сам присяжний „Американець", що до бочки з пивом стріляв, каже: „Куля у мурі!" Отже краян з Заріча знає більше як поліція і як всі тоті, що довбали мур на многих місцях, шукали за кулею, та не найшли. Знає, хоч чув, що кулі не найдено ніде. Оттакий то був голова лави присяглих.

Говорив ще опісля прокуратор. Сей сповняв свою службу совісно і чесно, бо помимо досить строгого обвинувачення проголосив, що сей злочин не є злочином з низьких мотивів.

Говорила ще Новаковська, що не просила у присяглих суддів помилування для себе, а лиш для невинного хлопця, котрого вона до того чину привела.

Говорив ще і Тацинець, що казав, що то, що зробив, то для свого народа, а засуд чи сякий, чи такий не відстрашить його від праці для рідного народа.

Випорожнено салю, щоби судді могли нарадитися, бо у нас такий звичай, що не судді ідуть до окремої кімнати нараджуватися, але публика мусить покидати салю — сеж прецінь автономна країна, отже щось своєрідного мусить мати. Публику впущено до салі знов і проголошено:

Судді присяглі відповіли на всі питання відносно вини підсудних більше як сімома голосами: „Так".

Засуду Тацинця на один рік, а Новаковської на 5 літ, що видав трибунал, не можна по такім присуді присяглих суддів назвати строгим. Відносно самих присяглих суддів не хочу висказуватися. Про це висказується опінія правників і публична опінія безсторонних людей. Дивне лиш становище деяких ґазет, що хотять кувати із чину битих недолею людей капітал для своїх партій. Чи „Карпаторусскіє крестяне осудили атентат", як пише одна ґазета, чи осудили себе і Підкарпатську Русь, це лишаю як відкрите питання. — (Ужгородська „Свобода").

ПОЛЬСЬКІ ЗВІРСТВА В ГАЛИЧИНІ

(Оріґінальні матеріяли з краю).

(2)

ПОВІТ ЗБАРАЖ.

Шили. Дня 27 вересня 1930 р. ввійшла до села експедиція державної поліції. Молодь утікла до ліса. Поліціянти били людей, приказуючи їм розкидати стіжки, мішати збіжжа. Всі портрети Шевченка та І. Франка, всі українські вишивки і взагалі вбрання нищено, краяно, поливано борщем і помиями. Українські килими різали на кусники. Знищено кооперативу, товари поляли нафтою. Бляшаний дах домівки подіравлено баґнетами.

Побили 70-літніх старців, а саме: Гарматюка й двох инших. Загалом побили 70 осіб, намічених у списку. Двох побитих дістали пропуклину. Побили тяжко учителя Борака, якому казали співати ріжні польські пісні. Відходячи з села, забрали кількадесять штук дробу, 5 бочок пива, кількадесять пачок цигарок. Були й насильства над дівчатами, які однак зі встиду не хочуть до цього признатися.

Дня 5 жовтня ц. р. прийшов до села відділ 22 полку уланів, обступив село, а командант прийшов під церкву, говорив до зібраних там людей вічеву промову в якій між иншим сказав: „Ви веце, тераз сон вибори! Курва ваша маць, абисьце ведзелі, як маце ґлосоваць, бо іначей еще раз пшийдземи", і т. д. По цій промові відділив мущин середнього віку, забрав їх до стодоли і казав кожному дати по кількадесять (до 100) наґаїв. Знищено памятник Шевченка. Виходячи з села, забрали 20 кірців вівса і богато дробу.

Добромірка. Експедиція казала розшити хати 20 господарів. Били, кого попало. Люди повтікали до лісів. Війта Березу побили так, що відвезений до Збаража лежав там 2 дні непритомний. Знищено кооперативу.

Синява. На празник до села прийшли хлопці з околичних сіл. Командант місцевого „стшельца" за допомогою своїх людей збив хлопців з Шилів, а одного з Бірок. В ночі приїхало коло 10 поліцаїв з Розношинець, витягнули з хати і побили трох Колтунюків, Олексюка і Герасимчука. „Стшелец" нападає на околичні хутори й бє людей.

Капустинці. Військова патруля забрала двох громадян, привязала їх до воза і пігнала до Красноселець, де їм казала покластися в болото, „щоби прохолодитися", а відтак відпустила домів.

Кійланці. Учитель Ґавроньскі зі „стшельцем" виправляє правдиві орґії. По селах, де живуть і Поляки, не вільно виходити з хати по 6-тій годині вечера.

Карна експедиція в селі Карлові, повіт Снятин.

З села Карлова пишуть:

Як по всіх селах Східної Галичини, так і до нашого села загостила карна експедиція дня 6 листопада 1930 р. В 8-мій годині рано прибуло до села около 60 людей, у тім 10 поліцаїв, решта все молоденький „стшелец" і зараз же наказали начальникові громади, щоби на годину 11-ту було зварено 40 курей для цієї голоти.

Приступили до переведення ревізії в такий спосіб, що ломали шафи, били вікна, валили печі (грубки), висипували з мішків на підлогу пшеничну і кукурузяну муку, ґрис, пшеницю, жито, ячмінь, овес, цукор, риж, усе те зсипали на одну купу, до середини накидали скла і все поляли нафтою.

Не минули й читальні „Просвіта". Вибили вікна, поломали шафи й двері, порізали куртину, котра була прикрашена гарними малюнками, й дуже знущалися над портретом Шевченка.

На дорозі кого напали, того били, а найгірше членів читальні й „Лугу". Так побили Дмитра Кайвана, Федорак Анну, Миколу Івасюка, Михайла Антонюка, а в селі Стасева побили начальника громади, якого відвезено до шпиталю до Снятина, де він по кількох днях помер.

Коли на дорозі стрінули хлопця чи дівчину у вишиваній сорочці, то кричали в нахабний спосіб: „біць кабана, бо он сьмєрдзі Україноном."

Коли на 11-ту годину наші жінки принесли для тої голоти 40 зварених курок, то вони накидалися на жіноцтво і немилосердно їх прозивали. По обіді начальник громади мусів дати 20 пар коней і відвезти їх до сусіднього села.

Звенигород, повіт Бібрка.

Дня 13 жовтня 1930 р. прибула до села карна експедиція, 2-гий ескадрон 14 полку уланів язловецьких, оточила село й зганяла до села людей з поля, переважно чоловіків. Вечером біля 4-тої години почалися арешти. Арештували Петра Шкварка й Михайла Зарицького. На інтервенцію управителя школи Петра Прудиуса їх звільнено.

Капраль Романчук мав список людей з села — членів „Луга" і управи та надзірної ради кооперативи „Хлібороб". Сам він походить зі Старого Села, повіт Бібрка, син Франчека Романчука. По тому списку почали шукати людей, але нікого не знайшли, бо коли люде довідалися, що має прийти карна експедиція, то вивтікали з села. Нарешті зловили місцевого дяка Кирила Читайла та Дмитра Поваленого (біля 60 літ), запровадили до стодоли Марії Литвин і там їх катували. Крім цього, коли наганяли людей з поля, то зловили учня 8-мої кляси ґімназії в Рогатині, Степана Дзюбака. Улан скочив на нього конем, бив списом, а потім напів притомного в ґарі відвезено до села. Дзюбак був дуже побитий і того самого дня спроваджено до нього лікаря з Винник. Карна експедиція наказала начальникові громади зібрати біля 100 кірців вівса, фасолю, масло, яйця, 8 фір сіна і безроги. Все те, чого жадано, зібрано, а що вівса люде не мали, то мусіли були позичити на фільварку. Між иншим забрали безрогу в Мирона Мик. (біля 90 кґ. ваги), у Стецьова Степана і в Мироша Данила. Коли Катерина Мирош плакала і просила заплатити за безрогу, улан вилаяв її й скаазв: „Я ці єще зємби вибієн". У Мироша Миколи забрали ще палицю (ціна 8 зол.) і упряж (ліци).

Карна експедиція прийшла до села 13 жовтня і була слідуючого дня в селі, а щойно третього дня виїхала в напрямі Чижикова, львівського повіту. Дня 14 жовтня ц. р. за допомогою коваля Франка Валенського відчинили читальню („власний будинок читальні „Просвіта"), розвалили піч в канцелярії, знищили 2 погруддя Т. Шевченка і подерли всі книжки читальняної й лугової бібліотеки. Полотно, зібране й напняте на декорації й не шиту куртину, куплену у Львові забрали й вивезли з собою. В середу в ночі, по відїзді карної експедиції, вибухла в читальняному будинку бомба, яка знищила цілу сцену, завалила повалу і піднесла дах. Дім зовсім знищений; стоять лише стіни і ті ушкоджені. Люде оповідають, що тої ночі надїхала фіра з боку Гаїв, спинилася перед читальнею, а потім швидко відїхала в той бік, звідки приїхала. Після цього за яких 15 хвилин наступив вибух.

Повіт Камінка Струмилова. Хоч у нашім повіті не було ніяких так званих актів саботажів — за виїмком пожежі одної стирти в селі Сільци Беньковім, яка по доходженням виникла з необережности вартівника — пацифікація не минула й нашого повіту, дарма, що п. Сухенек заявив, що пацифікація покінчена. Почалося ревізією в канцелярії й у домі тутешнього адвоката д-ра Л. Горбачевського дня 3 жовтня ц. р., у котрого перетрусили всі папери й забрали записки щодо орґанізації УНДО та декілька виборчих відозв. Після того аж 13 жовтня ц. р. приїхало зі Львова кілька агентів, які перевели ревізії тутешніх культурно-освітних та економічних установ, як то в в філії товариства „Просвіта", в бібліотеці, в товаристві „Сокіл", в освітній секції студентській в місцевій детайлічній кооперативі, в складниці повітового союзу кооперативів, в сільцевій читальні „Просвіта" і на передмістю Забуже, а крім того у громадян: Ів. Давидовича, Ів. Барабана, Стецини, Чуби, студ. Ю. Редьки та Я. Олійника. Ніде нічого протидержавного не найдено. В філії „Просвіта" забрали декілька книжок і брошур як „На трівогу" тощо. При ревізіях поводилися коректно. Зі сіл покищо відомо, що були ревізії в Яворниці руській в читальні „Просвіта", кооперативі й у студента Середи. Ходили чутки, що до деяких сіл має прийти військо, але якось обійшлося, бо в Сільці Беньковім інтервеніював дідич Бартманський, в Батятичах — дідич Бапара, а в Бодротворах війт і радні Поляки ґарантували за спокій. В однім тільки селі нашого повіту, а саме в Стриганці, не обійшлося без війська, яке, пацифікуючи сусідне село Тишицю, сокальського повіту, на празникове свято Покрови зайшло до села в часі богослуження заняло з церкви всіх людей і перегнало вплав через Буг.

Характеристично, що деякі громади одержали від старорства обіжники, щоби ради громадські ухвалювали домагатися від старроства розвязання місцевих читалень та инших культурно-освітних установ. Деякі ради, побоюючися карної експедиції, таку ухвалу виконали. Це вже виглядає зовсім на наслідування метод большевицьких.

(Дальше буде).

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

КОГУС, Н. Й.

Листопадові дні.

Невелика, але національно свідома наша громада святкує що року листопадові дні. Святкувала урочисто й цього року.

Як вийшов поклик від Обєднання, щоби протестувати, скликано сейчас представників місцевих організацій і вибрано комітет, який мав занятись переведенням збірки, протестаційним вічем і святом. Комітет взявся до роботи і сповнив задачу як слід. Дня 15. листопада переведено збірку між усім українським громадянством нашої місцевости, а вечером тогож дня відбулося віче, на якім говорив громадянин Р. Слободян. Віче відкрив гр. Зальопаний, покликуючи на предсідателя гр. К. Сеньчука, а на секретарів І. Столяра і О. Лесняка. Наш гість гр. Р. Слободян перейшов у півтора-годинній своїй промові недолю і долю українського народу під польсько-московським гнетом і спинився ширше на теперішних подіях на Західній Україні.

Промова гр. Слободянна привязала слухачів, які нагородили бесідника рясними оплесками. Відтак прочитано зміст протесту, і всі присутні заявились за те, щоби його вислати до Ліґи Націй і до секретаря стейту у Вашингтоні. Говорив ще Петро Ґуреш, як наочний свідок і учасник боротьби. Віче закінчилось українським національним гимном..

На другий день, в неділю, Бр. св. Петра і Павла, відділ 57 У. Н. Союза, стало в церкві до панахиди, яку відправив місцевий парох о. Шуховський за всіх, що полягли в нерівнім бою.

Парох о. Шуховський виголосив при тім красноріччеву патріотичну промову, в якій між иншим звернувся до української молодіжи, котра роджена тут в Америці, поясняючи їй падолистові дні і ті всі протести, що їх наш нарід висилає. Пресово-резолюційний комітет вислав протести і постарався о поміщення звіту в місцевій американській пресі.

Збірка представляється ось так:

Колектори ч. 1. Зложили: о. Шуховський і В. Львівський по $5; О. Лесняк $2.50; П. Дзямба $2; по $1: А. Ґеля, П. Ґуреш, Ю. Гончарик, О. Мазуля, Т. Мазей, Й. Дзямба, І. Роман, І. Дзямба, М. Апостол, І. Гаврон, І. Барна, Т. Малецький, К. Сеньчук, А. Глушко, М. Мазуля, Е. Корінь, Г. Габура, Т. Грацонь, А. Ковтко, Н. М.; по 50 ц.: А. Палка, Н. Тиньо, М. Грибич, О. Клубко, М. Копча, М. Воргач, Й. Филяк, М. Туз, І. Глушко, П. Кавка, М. Вацман, Л. Ядлош, М. Вільчанська, В. Стадник; по 25 ц.: Т. Филяк, Ю. Маційовський. — Разом $42.00.

Колектори ч. 2. Зложили: П. Задра $3; по $2: Ф. Шаршанович, П. Жмуд, Й. Білінський; по $1: П. Кобаса, С. Палка, Й. Ропіцький, І. Дашосяр, М. Чубак, Н. Ястрембський, Л. Стокмач, І. Яцевич, Іг. Федорко, Й. Габреля, П. Бойко, К. Зубаль, А. Бабяк, В. Кульчицький, І. Дзямба (з УГА), Г. Бабяк; по 50 ц.: М. Курилка, І. Хованський, Т. Павелчак, С. Глушко, П. Вершигора, С. Лучковець, Т. Сорока; П. Шведа 25 ц. — Разом $28.75.

Колектори ч. 3. Зложили: Д. Зальопаний і І. Столяр по $5; по $2: М. Галашин, А. Мазурик, І. Клосовський, К. Варениця, І. Зазуляк, М. Кушнір; по $1: М. Говікович, В. Партач, М. Мазурик, З. Прейзнар, Гр. Недільський, І. Кречковський, Й. Лозинський, Ю. Мазуркевич, Афт. Афінович, Гр. Базар, Д. Мричко, М. Рогожинський, С. Фіялка, Л. Апостол, І. Коба, Й. Кучма, Н. Прейзнар; Р. Зальопана 25 ц. — Разом $39.25.

Колектори ч. 4. Зложили: Н. Заблоцький і Б. Жмуд (з Олбани) по $5; В. Коник $3; по $2: А. Афінович, В. Сташко, Ю. Бокай, С. Каспер, Н. Назарко, В. Любянецький, В. Поврозник, Т. Малігловка; по $1: П. Ропіцький, Ю. Дудчак, М. Стрижінь, Е. Робіч, М. Мазур, Н. Гриньчук, В. Било, П. Баюс, І. Д., С. Постоловський, Н. Депутат; по 50 ц.: В. Дерлиця, Н. Дубас, Н. Рак, Л. Апостол, І. Копча, Я. Якимчук, А. Лучковець. — Разом $43.50.

Збірка на вічу. По $1: А. Афінович, Е. Афінович, П. Джинджиристий, Н. Стефанюк, І. Тимчук, П. Жмуд, Б. Жмуд, Е. Сташко, М. Шаршанович, Т. Бобрівець; по 50 ц.: С. Постоловський, М. Галашин, П. Дзямба, П. Шаршанович, Іг. Бабяк; дрібні датки $16.78. — Разом $29.28.

Збірка в Клюбі. По $1: Т. Малігловка, С. Кобаса, Н. Заблоцький, Л. Апостол, А. Афінович, І. Столяр; по 50 ц.: П. Ґуреш, М. Апостол, Гр. Недільський, І. Дзямба, І. Коба, К. Варениця, Т. Грацонь, В. Поврозник, В. Любянецький, Ю. Гончарик, Д. Мричко; по 25 ц.: П. Задра, А. Мазурик, П. Бойко, П. Кобаса, І. Барна, І. Роман, С. Палка; О. Лесняк 45 ц.; дрібними датками $1.30. — Разом $15.10.

З панахиди в церкві $20.65.

Загальна збірка виносить $218.53.

З того розходи на телеґрами й оголошення виносили $39.66. — До Обєднання вислано $175 і призначено по половині на інвалідів і на боевий фонд. — Осталось $3.87, які є в руках гр. П. Ґуреша, а перешлеться їх з слідуючими збірками.

За Комітет:
Т. Маліґловка, предсідатель;
Д. Зальопаний, секретар;
П. Ґуреш, касієр.

За пресово-резолюційний комітет:
о. Шуховський, Д. Зальопаний.

За колекторів:
А. Ґеля, П. Ґуреш, С. Палка, П. Задра, А. Мазурик, М. Говікозич, Н. Заблоцький, Д. Зальопаний.

—o—

ДЖЕРЗИ СИТІ Н. ДЖ.

Листопадове Свято.

Дня 30. листопада ц. р. наша громада відсвяткувала дванацять-літну річницю проголошення независимости західньої Української Держави. Свято розпочалося панахидою за поляглих борців за волю, котру відслужив о. В. Лотович перед досить численним збором вірних.

В публичній школі ч. 16 відбувся Святочний Концерт, котрий відкрив предсідатель о. Лотович в годині 4 пополудні. В короткій промові пояснив досить численно зібраним культ Листопадового Свята, загріваючи до витревалости і партійної толеранції. В такій для нас критичній хвилі, говорив бесідник, мусимо вже раз забути за Руснаків, Бойків, Лемків, Гуцулів, Ґріків чи инших, а виступити як один під нашим правдивим іменем: „Українці". Лиш так обєднані, ми здобудемо Суверенну Соборну Українську Державу.

Довшу святочну промову виголосив добр. Галичин, переповідаючи в хронольоґічнім порядку події, які трапилися на нашій батьківщині зперед дванацяти літ, а зокрема зупинився на теперішних азійсько-польсько-варварських насильствах, які практикуються над нашим безборонним українським населенням під чужою займанщиною. Часті і рясні оплески були хіба достаточним доказом, що наша святочно настроєна громада перестала бути „кивай-головами", але здорово задумується над теперішним невідрадним положенням на нашій широкій Україні під почвірним окупантом.

Я не є музичним знавцем, тому не беруся до властивої критики поодиноких точок вокальної музичної програми, яку виконано під управою професора А. Ґели, і яка зробила на мене дуже миле враження. Репертуар був дуже старанно обдуманий. Годі не згадати враження, яке викликав діточий хор (може поверх 50 дітей), співаючи „Ой у лузі червона калина". Присутні на галі аж вставали з місць від сильного зворушення і таки справді хотілось вірити, що той дрібонький цвіт нашого покоління піднесе похилену у лузі калину та й розвеселить нашу славну, тепер так пригнічену Україну.

Короткими, але змістовними словами переповів п. В. Ґела англійською мовою теперішні варварства новочасних вандалів-Ляхів на Західній Україні. Дуже влучно порівняв американське свято Независимости 4-го липня з нашим Листопадовим Святом і взивав до святкування цього Свята з неменшим пієтизмом, як Американці святкують свій день Незалежности.

Маленька, бо може 8-літня п-на Ріта Пущет, Американка, відограла на фортепяні кілька мелодій з дуже великим успіхом. За звеличення нашого Свята належиться їй і її родичам щира подяка.

Дві маленькі декляматорки, п-на Е. Левіцька і Р. Огоновська, вивязались зі своїх декламацій дуже вдоволяючо.

На загал беручи, ціле Свято випало величаво.

Поіменний спис жертводавців на боєву акцію з протестаційного віча, котре відбулося дня 9-го листопада б. р., в церковній гали при Ґрін і Сусекс улицях в Джерзи Сіти, Н. Дж., і з Концерту.

По $5 зложили: Андрій Коблак, К. Кирчів, Катер. Гладка, Лука Онуфрів, Василь Шера, С. Гладкий, Мих. Сивак, С. Осціславський, Василь Цан, Гарри Євусяк, Юрко Довгополий, Анна Мах; по $3: Гнат Гаврилюк, Катерина Крайник; по $2: Костик Бекаш, К. Чопик, Єфрем Нечесний, Варвара Терещук, Юстина Левицька, В. Гела, М. Баран, В. Гіль, Н. Пігура, В. Тизьо, Юрій Дячик, С. Кот, П. Мацийовський, І. Щур, Вол. Кушнір, Н. Дмитрів, Ів. Сорока, Ст. Гнира, Ів. Сопко, Ів. Бобовняк, П. Бабій, Н. Попик, Анастазія Дудак, М. Фурка, Явдоха Станіславишин, Алекс Якоб, Ів. Тупяний, о. В. Лотович; по $1: Н. Н., Анна Піддубчишин, В. Чорний, Н. Фурка, О. Попик, Марія Панас, Г. Наконечний, Юрій Новак, Г. Гнідович, Марія Грабар, Катерина Качала, Стефанія Костирка, Варвара Гела, Петро Жидляк, Марія Бурак, В. Томчук, П. Ферець, Н. Бурак, Евгенія Дмитрів, Григорій Когут, Андрій Ґела, С. Микитка, Д. Нагавчипська, Т. Кричковський, Катерина Нагачевська, Осип Логин, Анастазія Ванца, Юлія Дубовецька, Яків Кашуба, Теодор Павлина, Семен Кусень, Анна Тимкевич, М. Стегніцький, А. Дячик, Василь Таганяк, В. Хвалик, М. Мазур, Роман Струж, Петро Телішевський, Й. Крайник, Н. Перхун, М. А. Юрків, С. Шимон, В. Гаврилюк, О. Стеткевич, Я. Осміловський, П. Кричковський, С. Венгер, С. Волович, І. Бичовський, Г. Криницький, Н. Сосницький, П. Пігура, М. Лашок, В. Челак, Д. Мікула, Люба Гладка, Д. Олешко, Н. Н., Павло Дмитрів, І. Гелета, І. Гумницький, Ом. Гладкий, Катерина Коба, І. Груш, М. Вагнер, Пелягія Логин, Гр. Шустикевич, Е. Парницький, Назар Клопач, Марія Шустикевич, Марія Грабар, Текля Гіль, Володимир Попко, Семко Мисак, А. Тернюх, В. Газен, Ів. Лізак, М. Бешко, Ф. Мазур, А. Базюк, Ю. Ніхоляс, Пазя Шупяна, Мілька Пристайко, М. Маціба, Поликарп Рій, Марія Кость, М. Мален, Н. Н.; по 50 ц.: Одарія Логин, Стефанія Логин, В. Черепяка, І. Процик; по 25 ц.: Осип Логин, мол., Люба Логин, Віра Логин, Н. Н. Дрібними датками зібрано $6.35. На перших сходинах Комітету Несення Помочі дня 19-го жовтня б. р. зложили добровільними датками по $1: С. Кусень, О. Стеткевич, о. В. Лотович, С. Гладкий, О. Логин, С. Костів, Н. Петришин, А. Корнило. — Бр. св. Петра і Павла, від. 3 Провидіння, зложило $25; Тов. Просвіта $15; Тов. Дарахівщина, в. 275 У. Н. С., $15; Бр. св. Арх. Михаїла, від. 157 Провидіння, $10; Бр. св. О. Николая, від. 4 У. Н. С., $10; Тов. ім. Ів. Франка, від. 54 У. Н. С., $10; Бр. св. Ів. Хрестителя, від. 270 У. Н. С., $25; Сестр. Неп. Зач. Пр. Діви Марії, гора міста, $15; Тов. Вільні Козаки, від. 196 У. Н. С., $10; з панахиди зібрано $94; Н. Н. на УВО $10; П. Костів $5; Сенько Полюлич $5; зворот з телеґрам $14; з концерту $343.10; зі спродажі кокардок $49.20, котрою занималося Сестрицтво Н. З. Пр. Діви Марії, гора міста (пп. Грабар і Кирчів). Тов. Клюб Поступовий з каси жертвувало $100 на боеву акцію, а кромі того слідуючі члени зложили добровільними датками, по $2: М. Атаманюк, М. Сидор, Д. Мадай; по $1: І. Щур, І. Білобрам, І. Ґелета, Д. Самоїл, В. Кушнір, В. Коваль, С. Самоїл, І. Шупяний, Г. Когут, П. Пелевич, І. Сеньковський, П. Мацийовський.

Загальний прихід $1001.80. Розходу було $132.65. Осталося $869.15, з котрих 433 дол. вислано телеґрафічно на руки митрополита Шептицького на негайну поміч потерпівшим від ляцького терору, а 436 долярів і 15 центів передано до Обєднання з призначенням 60 процент на УВО, 20 процент на Рідну Школу, а 20 процент на Інвалідів.

За Комітет несення помочи рідному краеви:
о. В. Лотович, предс.
В. Гіль, касієр.
Осип Логин, секр.

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

КЛІВЛЕНД, О. Тов. Сокіл повідомляє своїх членів, що річні збори відбудуться дня 1 січня, в год. 1-ій пополудни, в У. Н. Домі. Проситься конечно прийти бо маємо вибрати уряд на 1931 рік. Довгуючі мають вирівнати свої залеглости. Вписуйте свої діти до У. Н. Союза. — Семен Постолюк, предс.; Мих. Савчак, кас.; Гр. Стефанюк, ф. секр.; Т. Кальмур, р. секр.

КЛІВЛЕНД, О. Тов. ім. Івана Франка, від. 334, повідомляє своїх членів, що річні збори відбудуться 1-го січня, то є на Новий Рік, в год. 10-тій рано, в Укр. Нар. Домі. Обовязком є кождого члена прийти на сі збори, бо буде вибір уряду. Не явившийся на річних зборах член підлягає карі 1 дол., а урядник 2 дол. — Н. Задерецький, предс.; В. Третяк, фін. секр.; Л. Данилко, кас.; Г. Сушко, рек. секр.

ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ. Бр. св. Арх. Михаїла, від. 142, повідомляє всіх членів, що на річнім мітінґу 13 грудня вибрано слідуючий уряд на 1931 рік: Я. Лещак, предс.; А. Поливчак, заст.; П. Остапчук, фін. секр.; Т. Маройка, рек. секр.; М. Маркович, кас.; Ю. Поливчак, заст.; Т. Бутинець і М. Кобрин та П. Родзіняк, контр. комісія, Е. Мамчак і Н. Ковальчик, тростіси; Й. Кцюк і І. Поливчак, надз. хорих в Елізабет; В. Дорош і Т. Голимар на Бей Вей; Т. Голимар, кап.; Ю. Родзіняк, хорунжий. Мітінґи будуть відбуватися в другу суботу по першім, в гали У. Н. Дому, 214 Fulton St. Згідно з покликом Обєднання ми здержались з балем, який мав відбутися 23 листопада 1930. Отсим повідомляється всіх членів і громадян, що наш баль відбудеться в суботу ввечір, 31 січня 1931, і всі тікети з невідбувшогося балю будуть важні і одобрені на баль 31 січня 1931. — Петро Остапчук, секр.

НЕ ЗАБУВАЙТЕ ЗА СИРОТИНЕЦЬ-ЗАХИСТ У. Н. СОЮЗА

CANADIAN PRESS ON POLISH ATROCITIES IN GALICIA

UNREST BLAMED ON OPPRESSION OF UKRAINIANS

Wasyl Swystun Says Clash of Interests Results in Reign of Terror

The clash of national interests of the Ukrainians and Poles with respect to the Ukrainian territories now in Poland resulted in what is termed a reign of terror instituted by the Polish government against the Ukrainians in Poland, in particular against those who live in the province of Eastern Galicia. This was the opinion expressed by Wasyl Swystun, president of the Ukrainian Self-Reliance League of Canada, in an interview.

"The Ukrainians aim at the establishment of a national Ukrainian state comprising the Ukrainian territories now in Poland. Their attempt directed towards a political independence from Poland has been met by a wholesale oppression of the Ukrainians at the hands of the Polish government. Immense are the sufferings of the Ukrainians in Poland.

Deprived of Rights

"Deprived of their rights guaranteed to them by international treaties in respect of minorities as well as by the act of Polish constitution and a special act of the Polish constituent assembly providing for a political autonomy in Eastern Galicia, the Ukrainians have been driven to desperate means in trying to draw the attention of the Allied Powers to an abnormal state of affairs in Poland. The Polish government answered with wholesale reprisals against the whole Ukrainian population.

Ukrainian Schools Closed

"Ukrainian schools were closed, educational societies were dissolved, property was destroyed and wholesale arrests were made. The punitive expeditions practice methods of physical punishment which in many cases resulted in the death of those punished. Under a pretext of searching for concealed arms whole buildings were demolished. The worst thing is that, notwithstanding the official representations of the Polish government, Poland still uses such methods of "pacification."

"There is absolutely no truth in the allegations that the trouble in Poland is the work of the Reds," emphatically stated Mr. Swystun.

"It is a struggle for national independence. The Ukrainian national problem has two aspects. It is international in so far as a solution is sought for this problem in Poland, Roumania and Czecho-Slovakia, and internal with respect to the Ukrainian-Russian relations.

"At present there are about 40,000,000 Ukrainians of whom over 30,000,000 are in the Soviet Union, about 7,000,000 in Poland, over 1,000,000 in Roumania and about 500,000 in Czecho-Slovakia.

Can Be Solved By Allies

"The Ukrainian-Russian problem can be solved only by means of an internal anti-Bolshevik revolution. The Ukrainian problem in Poland, Roumania and Czecho-Slovakia may be solved by the Allies who have incurred certain obligations towards the Ukrainians by being made signatories to international treaties creating new states and guaranteeing the rights of minorities.

"On June 28, 1919, a treaty was signed by Poland and the Allied powers, guaranteeing the minority rights in Poland. Poland, however, does not fulfill her obligations incurred by that treaty.

"Poland has shown bad faith as far as the Ukrainians are concerned by having passed an act of the constituent assembly on September 26, 1922, providing for an autonomy in Eastern Galicia and for the establishment of a Ukrainian university.

"The provisions of the above act were to be enforced within two years after its enactment. It appears now that the only reason why Poland passed it was to give a plausible argument for the conference of ambassadors for the annexation of Eastern Galicia to Poland when the eastern frontiers of Poland were finally determined on March 14, 1923.

Only Possible Solution

"The Ukrainians believe that the only possible solution of the Ukrainian problem in Poland is by way of the establishment of a national Ukrainian state on the territories now in Poland. This state would number between 7,000,000 to 8,000,000 of people. Its political existence would be guaranteed in the same way as the existence of Lithuania, Latvia, Finland and Czecho-Slovakia. To attain this aim, the Ukrainians will try to agitate for a revision of the treaties relating to the eastern frontier of Poland.

"The ultimate aim of the Ukrainians is to form a great Ukrainian empire comprising all Ukrainian territories, including those now under the Bolshevik occupation. The Ukrainians in Poland do not aim, however, at joining their brethren now under the Russian occupation until and unless the latter have freed themselves from the Bolsheviks. An independent Ukrainian state on the western Ukrainian territories would considerably strengthen the movement for liberation from under the Soviet regime.

Sympathetic Attitude

"In their work of liberation the Ukrainians expect to get great help from the English-speaking nations of Great Britain and the United States," stated Mr. Swystun.

"A sympathetic attitude of public opinion in those nations means a great deal for the Ukrainians. The Ukrainian Self-Reliance League of Canada, of which Mr. Swystun is president, exists for the express purpose of creating a favorable public opinion for the solution of the Ukrainian problem with a view to Ukrainian self-determination. The League has decided to establish a Ukrainian information bureau in Winnipeg, the work of which will be the dissemination of reliable information about the aims and character of the Ukrainian national movement in Europe."

Mr. Swystun, president of the Ukrainian Self-Reliance League, has just returned from an extended speaking tour in larger cities in Eastern Canada and in the United States.

(Winnipeg Evening Tribune, Sat., November 22, 1930)

—o—

SWYSTUN DECLARES UKRAINIANS SHOULD HAVE INDEPENDENCE

Says No Peace in Poland Possible Unless League of Nations Intervenes

That there will be no peace in Poland, where a reign of terror is claimed to be instituted by Polish government against the Ukrainians, unless the League of Nations and the allied powers intervene and grant independence to the Ukrainians, is the opinion of Wasyl Swystun, president of the Ukrainian Self-Reliance League of Canada, who has just returned from a speaking tour in the cities of eastern Canada and the United States, where he spoke on present conditions in Ukrainian territories now under Poland.

"The present unrest among the Ukrainians in Poland," said Mr. Swystun, "is due mainly to the fact that the minimum rights guaranteed to the Ukrainians by international treaties respecting the rights of minorities and by the acts of the Polish Constituent assembly are not being enforced. The Ukrainians have been driven by persecutions and intolerance at the hands of the Polish government to despair, and some acts of violence have been perpetrated by Ukrainian patriots for the sole purpose of reminding the allied governments and the government of Poland of their unfulfilled obligations with respect to the Ukrainians. These individual acts of the Ukrainians were a signal for reprisals on the part of the Polish government directed against the whole Ukrainian population in Poland. Thousands of Ukrainians were arrested, Ukrainian schools and other institutions were closed or dissolved, punitive expeditions were sent to the villages of peaceful peasant inhabitants for the purpose of terrorizing them by severe physical punishments, which in some cases resulted in death for the unfortunate victims, and by wanton destruction of their property under the pretext of searching for concealed arms. This method of „pacification" of the Ukrainian population by the Poles was used in September and October and notwithstanding official promises has not been stopped.

"The solution of the present unrest in Poland is possible only by the establishment of a Ukrainian national state on the Ukrainian territories now in Poland. There is no truth in the allegations that the Ukrainian political movement in Poland is inspired by the Bolsheviks and that its aim is to liberate the Ukrainians from under Poland for the sole purpose of joining the Soviet Union. It must be impressed that there are two aspects of the Ukrainian problem, the eastern and western. There are about forty million Ukrainians, of whom 30,000,000 live under the Bolshevist regime, 7,000,000 under Poland, over a million under Rumania, and about half a million under Czecho-Slovakia. The political aspect of the Ukrainian question in Poland, Rumania and Czecho-Slovakia is different from the Ukrainian question in Russia. The latter is more or less and internal problem of the Soviet Union, and will be solved only by internal revolution; the former is a problem of international importance and will be solved primarily by those nations which are signatories to international peace treaties. The Ukrainians claim that they are entitled to the rights of self-determination which were denied to them by the Treaty of Versailles.

"The ultimate aim of the Ukrainians is to form a Ukrainian national state, comprising all Ukrainian territories now divided between Poland, Russia, Rumania and Czecho-Slovakia. But the Ukrainians liberated from under Poland will not join with the Ukrainians now under the Soviet regime until the later have freed themselves from the Russian sovereignty."

(Free Press Evening Bulletin, Winnipeg, Friday, Nov. 21, 1930)

—o—

CANADIAN JEWISH PERIODICAL ON POLISH TERROR IN UKRAINE.

"The Jewish Standard," the Canadian Jewish Weekly, of Toronto, of October 31, 1930, commented editorially on Polish atrocities in Galicia:

A PRECEDENT TO BE SET.

The Ukrainian National Association addressed an appeal to Secretary of State Henry L. Stimson, of Washington, asking that the United States take the initiative in starting an international investigation of „the campaign of ruthless wholesale massacres instigated by the government of Poland" in Galicia and Western Ukraine. The Ukrainian National Association believes itself justified in taking this step because the League of Nations does nothing to alleviate the sufferings of racial minorities under Poland. There can be no doubt as to the appropriatness of this political action, which is of tremendous concern to Jews. This not only because there are many Jews among the victims of these Galician massacres, which are of a grave character; not only because many Jews are being tortured and flogged in these districts every day, though the efficient Polish censorship sees to it that the outside world knows nothing about it; but because Jewish organizations of this continent have for some time been protesting and submitting memoranda to ambasadors and prime ministers about anti-Jewish discrimination by the Polish government, and because the rusits of these various steps have been nil. Now a non-Jewish organization, realizing the futility of such action, addresses itself directly to the United States Department of State. Jews the world over will be hoping that the United States government will consent to conduct an investigation. For it would also have to investigate the barbaric economic and political boycott carried on by the Polish government against its minority populations.

— Пане, ваш песик укусив учора мою тещу.

— Ах, пане! я дуже перепрошую... прошу не гніватися. Я готовий...

— Алеж я не гніваюся, лише мені дивно, відкіля такий маленький песик набрав стільки відваги?!

—o—

— Щож це значить, що пані Олена вже пів години розмовляє з твоєю жінкою на сходах?

— Ми просили її, щоби ввійшла у хату, та вона видно не має ні хвилиночки часу.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВИ.

НЮ АЛЕКСАНДРІЯ, ПА.

Збірка на Рідний Край.

Добр. О. Яцкович вислав через Обеднання до Рідного Краю, на пекучі потреби, 8 доларів 50 центів. Гроші ці складаються з 4 дол. 25 цнт. сколектованих О. Яцковичом та 4 дол. 36 цнт. сколектованих М. Пакушом у церкві. 11 цнт. заплачено за пересилку грошей.

О. Яцкович.

—o—

МИЛВИЛ, Н. ДЖ.

Збірка на Рідний Край.

Вислано через Обеднання на Рідний Край 49 дол. 50 цнт., з яких призначено дві третини на УВО, а одну третину на відбудову майна, знищеного польським терором. Гроші зібрані на протестаційному вічу, що відбулося 23. листопада в Народнім Домі.

Загальна сума збірки виносила 73 дол. 65 цнт. Витрати в звязку з вічем виносили 24 дол. 23 цнт. В загальній сумі збірки знаходиться 90 центів, що залишилися у П. Ковальського з весілля.

За комітет віча: **М. Ключка**, предсідатель; секретарі: **А. Романюк, М. Стельмах і Г. Замойський.**

—o—

СПРІНҐ ГАРДЕН, КАЛ.

Жертва на потерпівших.

Громадянин Микола Саміла переслав через Обеднання до Рідного Краю 10 долярів власної пожертви на допомогу потерпівшим від ляцького терору.

—o—

НЮ КЕСЛ, ПА.

Жертва на УВО.

Громадянин Й. Мельник переслав через Обеднання на УВО 1 доляр, який на його руки зложив гром. К. Волянський.

—o—

МАГАНОЙ СИТІ, ПА.

Жертви на Просвіту й інвалідів.

Гром. Микола Боточ переслав через Обеднання 311 долярів 69 центів збірки на протестаційному вічу. Гроші призначені по рівній частині на українських інвалідів та на Просвіту.

—o—

ВЕСТБУРИ, Н. Й.

На поміч Рідному Краеви.

Щоби хоч трохи прийти на поміч Рід. Краєви, катованому ляцькими варварами, члени Товариства ім. Т. Шевченка, від. 267 У. Н. С., зійшлися на мітінґу 8. падолиста ц. р. і ухвалили видати з каси Тов. 25 дол., а присутні члени зложили від себе по 1 долярови.

Щоби дати спосібність і громадянам зпоза товариства причинитися до помочи Рідному Краєви, ухвалено піти по колекті. У Вестбури ходили: Мих. Гарасимишин і О. Гладкий; в Гіксвілю: С. Пілат і Н. Гавриш.

Жертвували: **Тов. імени Т. Шевченка** — 25 дол., члени товариства по 1 дол.: М. Гарасимишин, Л. Пакалюк, П. Теслюк, Р. Каплун, Д. Рохман, Ол. Гладкий, Т. Агрест, І. Хоптяний, І. Агрест, Т. Яриш, С. Супик, Н. Гавриш, С. Пілат і Д. Киченюк.

Громадяни у Вестбури по 1 дол.: І. Бабій, Е. Бабій, В. Маціборський, П. Джалий, О. Костів, П. Кравчук, І. Ковальчук, Гр. Ковальчук, І. Дацко, П. Крих, М. Курич, А. Мудровський, Н. Петрів, М. Коблелко, А. Гладка, М. Конопелко, Д. Белфор (Жид); по 50 цнт.: П. Янчак, С. Недоситко, П. Зелінський (Поляк), Ф. Інджеровський, О. Петришин.

Громадяни з Гіксвіл: О. Вавричук 2 дол.; по 1 дол.: М. Цюняк, М. Мартин, С. Чупка, А. Чечіль, В. Толіш, А. Сторожук, М. Овчар, І. Лис, І. Шеленко, С. Дармограй, П. Марусій, Юстина Литвин, В. Пришляк, Й. Бідний, М. Марцінюк і Ф. Скоропад; по 50 цнт.: Г. Чупка, М. Сас і Г. Рогожа. Разом вислано через Обеднання 78 долярів.

Секретар.

—o—

АМСТЕРДАМ, Н. Й.

Збірка на УВО.

З листопадового святочного концерту прийшло $51.11. З того розходу було на телеграму $26.05. Лишилось $25.6, котрі вислано через Обеднання на боевий фонд.

Юрій Грицай.

—o—

КЛІВЛЕНД, О.

Спис жертводавців з Листопадового Свята 2. листопада 1930 року.

З віча в У. Н. Домі $519.43, за відзначки до походу $32.04, з панахиди в церкві св. Ап. Петра і Павла $228.20, з панахиди в церкві св. Володимира Великого $64.83, з панахиди в церкві св. О. Николая в Лейквуд, О., $51.35, Організації і Відділи $222.00, українські інституції $63.00. — Разом зібрано $1,180.85. Розхід на Листопадове Свято $107.25.

Зістало і вислано до Обеднання $1,073.60.

Спис імен з віча в Українськім Народнім Домі. По $10 зложили: о. Л. Левицький, Франко Мураль, П. Корпан, П. Головчак; А. Барбер $7; по $5: І. Тарнавський, Дм. Шмагала, І. і А. Білінський, П. Павук, Д. Гавриляк, О. Е. Малиський, М. Пелех, С. Лошман, З. Чубінська, П. Чайка, В. Волянський, Я. Волянський, Ю. Коваль, Й. Клим, Ст. Палівода, П. Чорній, П. Коваль, Н. Страп, о. Гр. Хомицький, проф. Г. Павловський, Ф. Ольховий, д-р Н. Гнатишин, Н. Пукач; по $3: П. Дарош, В. Брезіцький, Р. Павлишин; по $2: А. Стандричук, І. Мелянич, І. Пашковський, П. Свідрик, С. Олексик, А. Карась, Н. Лемишук, Г. Савчак, Г. Раковський, Ф. Фоца, М. Люрит, Ф. Іваночко, М. Лабик, А. Банась, В. Третяк, Г. Швагуляк, Й. Цьобан, О. Тулай, А. Дутка, А. Смик, М. Гапко, Г. Кисіль, Т. Кобиляк, А. Горішний, Д. Которош, Г. Лозінський, Ф. Павлович, С. Г. Палівода, Т. Папа, Ст. Обаль, П. Коваль, Ст. Королько, М. Циктор, П. Павлищин; по $1.50: К. Адамович, Е. Стахів; по $1: А. Білас, М. Ротковська, А. Маліцька, Е. Шевчук, К. Полянська, Р. Кульон, М. Шміґельський, В. Волошин, Г. Степаник, А. Коринovська, Р. Коваль, С. Михно, Д. Лежан, П. Болеста, Е. Свідрик, І. Лазірко, А. Котович, М. Бандура, М. Михно, А. Пацула, М. Кость, А. Котович, Д. Заяць, А. Нагірна, Д. Базар, А. Осьо, П. Войнаровська, Н. Волошин, В. Венц, П. Різун, Є. Лабик, В. Кокоць, С. Котович, І. Семенчук, С. Сляхотко, Д. Підсадний, П. Турчик, А. Палівода, К. Ґаврило, М. Тулай, А. Когут, З. Лазука, Й. Смільчак, С. Дмитрошевич, П. Липян, Н. Пікула, М. Ділай, М. Лев, А. Фоца, Н. Задерецький, Д. Старявський, І. Касіян, М. Бурко, М. Горячий, М. Притуляк, М. Жук, П. Юрчишин, Н. Ручинська, Р. Пукач, В. Пиндур, А. Коберська, М. Шамотій, М. Михно, Н. Пелехатий, Н. Мураль, В. Яцишин, Пр. Сцібайло, М. Капраль, П. Коваль, М. Когут, В. Підзирайло, П. Полівчак, С. Лежан, І. Жук, М. Ярош, І. Бандура, О. Качмарик, Й. Прийма, П. Пацуляк, Т. Федорчак, Ю. Королько, В. Потажний, В. Антонів, К. Ґурич, І. Телеп, І. Мельник, М. Лемдор, Д. Хромейко, М. Волошин, В. Скоратко, Г. Бойчик, П. Вербинська, К. Бобечко, Т. Мураль, А. Гевусь, І. Бурян, В. Сарахман, А. Ґемушик, К. Сорочак, Ф. Гуменюк, С. Біґановський, П. Наконечний, А. Наконечна, П. Волянський, Г. Сорочак, Г. Мучковський, І. Мазур, Н. Чубінський, І. Кухта, А. Білінська, Г. Самотіс, М. Костик, К. Дутка, Ю. Третяк, І. Тупій, М. Саврунь, Тлехитка, М. Мазур, М. Круль, І. Скоcронський, В. Гуль, П. Кузик, В. Гузіль, Р. Павлюк, О. Цепко, Н. Н., Ш. Букарт, П. Бузько, Ю. Трусь, В. Гуменюк, Б. Слюбань, Л. Лезюк, В. Кузір, А. Андрійович, Ст. Карась, Д. Білоус, М. Павлюк, М. Заяць, З. Порохнюк, А. Дурич, П. Сорока, Д. Мумрик, В. Савка, Д. Калощень, М. Прокопів, П. Лупань, М. Лещишин, М. Куць, П. Коцован, Л. Буто, В. Бриняк, В. Папа, К. Фосишин, Т. Мураль, Т. Яким, А. Скоратко, В. Полівчак, Ю. Бучинська, М. Морозович, Т. Смаровська, Р. Кушнір, І. Коваль, М. Слободян, Д. Ґрабський, Л. Данилко, М. Білий, І. Хміль, А. Ручинський, О. Шломін, С. Палівода, В. Волянський, І. Волянський, М. Собота, І. Добромільський, К. Жеруха, І. Сподар, А. Тичак, М. Бзіль, К. Лабань, М. Яцишин, Е. Добровська, В. Крупа, С. Постелюк, А. Якімед, А. Мураль, М. Форналь, Я. Павлишин, І. Галицький, М. Мокіль, І. Сидорович, М. Бучинський, Р. Завінська, М. Вербицький, М. Головецький, А. Шегда, З. Дмитрик, А. Ольхова, І. Капраль, Ю. Бзіль, О. Липян, О. Смолило, П. Івасишин, В. Шевчик, І. Любінський, А. Сидор, Ю. Волощенко, М. Баранська, І. Париняк, В. Козюк, М. Кавалець, В. Репужинський, А. Кухта, П. Купчевич, І. Паплик, М. Борецький, К. Цьобан, Ст. Бохонок, Н. Тритяк, П. Гаратос, М. Стефанович, М. Писарчик, М. Тимчина, Н. Кухаришин, С. Федик, М. Шегда, Ю. Гальчишак, К. Кухаришин, В. Слобода, К. Кузда, Д. Дарош, О. Гречковський, Д. Воробель, Г. Мотовило, М. Капраль, К. Кальмук, С. Сорівка, А. Донна. Разом $472.00. Дрібними датками $47.43. Разом $519.43. За відзначки до походу зібрано $32.04. Всего зібрано $551.47. ЗАМІТКА: Хто би зауважав якусь помилку, нехай буде ласкав повідомити секретаря комітету, Якова Волянського, 1022 Fairfield Ave.

Спис імен з панахиди в церкві св. Ап. Петра і Павла. По $5: о. Лев Левицький, Михайло Голубець; по $2: І. Кухта, І. Шайн, І. Капраль, В. Шолопій, Л. Парило, В. Дарло, В. Цвірчак, І. і Г. Тарнавський; по $1: Н. Волошин, М. Притуляк, І. Сало, Т. Бук, К. Сарахман, І. Ільків, С. Бам, С. Олексів, П. Липян, І. Колода, І. Губчак, І. Щавка, І. Бурян, В. Галайко, І. Ґніт, В. Махнач, М. Волошин, І. Жеруха, В. Стиранка, А. Жук, Е. Подоляк, В. Комиш, А. Герман, В. Швед, Й. Тихий, І. Ковалець, М. Когут, Р. Сорочак, Т. Мельник, А. Попович, В. Поповник, І. Турчик, В. Піндур, Й. Войнаровський, Б. Купчик, Т. Мельник, П. Пулкевич, В. Бурак, Н. Бузько, А. Когут, П. Недбальський, Д. Загута, С. Борецький, Ст. Палівода, П. Гнатюк, М. Савчак, І. Бзіль, М. Качмарик, М. Мілер, К. Жук, Й. Якубик, А. Лемко, М. Гусар, М. Бучуляк, М. Петровська, С. Заголовський, М. Бурич, Е. Шевчук, П. Добуш, К. Стиранка, С. Бриньо, М. Саврунь, Т. Зембик, М. Ковалець, Т. Лижак, П. Пашковська, М. Савчин, А. Котович, Е. Смульчак, А. Третяк, О. Брикайло, С. Шемечко, А. Сарахман, Н. Сенчишин, А. Т. Білінський, Г. Волянський, М. Ґніт, Р. Юрочко, Ю. Нечипор, М. Олексик, З. Банах, К. Голубець, К. Метрошевич, А. Стойка, Р. Яцишин, Р. Капраль, Р. Гурнік, К. Бобечко, С. Деркач, П. Різун, М. Арміняк, І. Проців, Л. Країло, Н. Страп, П. Поливчак, М. Кривий, П. Головчак, П. Волянська, П. Ґавронський, С. Кельо, М. Федорчак, К. Терлецька, К. Іванчук, М. Хома, К. Коваль, Д. Занько, К. Савіцька, Е. Сарахман, М. Сеник, М. Лялюк, А. Сендеґа, П. Бохонок, К. Жолинська, А. Цвірчак, А. Гамадик, Гр. Хоростинський, М. Кривий, П. Турчик, Р. Кульон, М. Бак, М. Ломош, А. Ґутик, Е. Чубінська, М. Кутович, А. Декан, І. Михно, С. Біґановський, М. Попіль, J. Попович, Т. Левицький, М. Голубинка, П. Галушка, П. Гірняк, Д. Лакош, А. Стрільбицький, М. Бандура, М. Розуміло, В. Шевчик, М. Шмагала, Д. Попіль, С. Наконечний, Я. Дасим, П. Коваль, Л. Чупіль, М. Мурочко, М. Вербицький, І. Демко. Разом $146.00. Дрібними датками $82.20. Разом зібрано $228.20.

Спис імен з панахиди в церкві св. Володимира Великого. Іван Мелянич $3; по $1: С. Морозович, С. Гевусь, М. Юрчишин, С. Лежан, Д. Шмагала, С. Підзирайло, Я. Бобечко, М. Лупань, Т. Каплищ, В. Репужинський, А. Сидір, Я. Маринчак, Г. Лозинський, П. Кузик, М. Михно, І. Жук, І. Гальчишак, П. Чорній, П. Ощипок, С. Колодій, К. Стась, С. Федик, В. Антонів, П. Коваль, І. Ліський, М. Гапко, М. Литвак, В. Махно, Д. Гавриляк, І. Ґольдер. Разом $33.00. Дрібними датками $31.48. Разом $64.48.

Спис імен з панахиди в церкві св. О. Николая в Лейквуд, О. Гетьманська Січ ім. Б. Хмельницького $5; М. Бабяк $5; по $2: М. Мумрик, І. Підлужний, М. Попихач, П. Барилка, М. Колодій; А. Адляр $1.50; по $1: В. Мумрик, П. Канюк, п. Муштук, п. Шалайко, П. Небіщанська, п.Ківко, К. Малецька, Я. Муштук, А. Малайко, Г. Малецький, М. Мельничин, З. Сайко, П. Канюк, С. Радзевич, Д. Потажний, п. Варцаба, К. Кузда, Д. Пархоцик, І. Качор, М. Мартиняк, В. Мельничин; по 50 ц.: Г. Онисик, п. Шеменович, п. Потажна, К. Кшановський, А. Мартиняк, З. Мартиняк, С. Якимів, А. Коваль, П. Шалайко. Разом $47.00. Дрібними датками $4.35. Разом $51.35.

Організації і Відділи: Січ ім. Вітовського $35.00, Бр. св. Ап. Петра і Павла $25.00, Кружок Танцюристів ім. В. Авраменка $25.00, Запорожська Січ $20.00; по $10.00 дали: Тов. Сокіл, Бр. св. Димитрія, Тов. Вільні Козаки, Союз Українок, Бр. св. Василія Великого, Бр. св. І. Хрестителя, Тов. Згода, Український Горожанський Клюб; по $5: Стрілецький Гурток ч. 8, Бр. св. О. Николая, Тов. Просвіта, Хор Боян, Дівчата Червоний Хрест. Разом $210.00.

Українські інституції: Українська Пекарня $25.00, Український Народний Дім $18.00, Український Банк (на Професор стріт) $10.00, Український Стар Банк $10.00. Разом $63.00.

Хор Бандурист. З касн $5; по $1: С. Корпан, І. Филипів, Н. Щупак, М. Сорочак, І. Тремблюк, С. Чічота; по 50 ц.: В. Баранський і А. Ґацівна. — Разом $12.00.

Гроші призначено так: $500 на УВО; $273.60 на інвалідів, $100 Рідна Школа, $100 політичні вязні, $100 сиротам поляглих стрільців.

А. Білинський, предс.
Пелехатий, касієр
Я. Волянський, секр.

ГОЛОСИ АМЕРИКАНСЬКОЇ ПРЕСИ

UKRAINIANS ASK FOR ACTION BY NATIONS LEAGUE

Want Inquiry Into Conditions in Galicia, Is Declaration.

Five hundred residents of Linden, of Ukrainian descent, attended a meeting held at the Ukrainian hall, on Roselle street, in protest against the reign of terror reported throughout the Ukrainian provinces.

Speakers included Recording Secretary Kashtaniuk, of the Ukrainian National Association representing a membership of 20,000. President Zaitz, of the Ukrainian-Russian Republican Club; John Barkus, representing the Lithuanian Citizens' Club, and Messrs. Dembecki, Horoxowskaj and Musora. Andro Krychowecky presided as chairman, and Mike Wasyluk-Vassil was secretary.

The meeting passed resolutions of protest against condition in the Ukrainian provinces, addressing one copy to Sir Eric Drummond, of the League of Nations, at Geneva, and another to Secretary of State Henry L. Stimson at Washington. A letter of protest was addressed also to United States Senators Dwight W. Morrow and Hamilton F. Kean. These documents follow:

Protest to League.

To Sir Eric Drummond and Secretary Stimson:

"American citizens and residents of Ukrainian descent assembled at a mass meeting at the Ukrainian hall in Linden, N. J., have unanimously adopted the following resolution:

"Be it resolved, that the League of Nations be petitioned to use its influence with the government of Poland to stop the reign of terror directed by the Polish government against the Ukrainian people of Eastern Galicia, and that the League of Nations be asked to invite an international investigation of the conditions in East Galicia, such an investigation to be conducted with proper guarantees given to witnesses."

To Senators Morrow and Kean:

"We must call your attention to the reign of terror prevailing throughout the Ukrainian provinces which are now under Polish rule. From our relatives and friends in East Galiica we have received letters telling us that Polish troops have invaded villages, mishandled and jailed innocent people, closed libraries and educational institutions, looted cooperative societies, and destroyed homes and property.

"In the words of the Manchester Guardian of October 14, those provinces 'have become a land of despair and desolation that are all the more poignant because the rights of the Ukraine have been guaranteed by intertational treaty, because the League has been altogether deaf to appeals and arguments, and because the outside world does not know or does not care.'

"Some people try to justify this by saying that the Polish government has to counteract soviet propaganda or suppress acts of incendiarism committed by Ukrainian conspirators. Yet in Galicia, Polish authorities raise no accusation of bolshevism, and all people should not be persecuted for the acts of a few.

"As American citizens, who suffer at the thought of the sufferings of kinsfolk, we request you to ask our ambassador in Warsaw to undertake an objective investigation of the behavior of the Polish troops.

"Conditions in Galicia have been described not only by the Manchester Guardian but also by the New York Herald Tribune, the Chicago Daily News, the Buffalo Evening News and other newspapers.

"We do not ask for American intervention, but we believe that our ambassador in Warsaw could act on behalf of the victims of Polish rule in the Ukrainian provinces in the same way as during President Roosevelt's administration the American ambassador in Petrograd acted in behalf of the Jewish people. We feel we have a right to expect this, as it was the United States that helped to establish the present Polish state as it is today."

In a letter addressed to the Ukrainian organization the American Lithuanian Citizen's Club of Linden announced the selection of John Barkus and George Kardauskas to help in the protest against the complained-of conditions.

The Roselle street meeting resulted in the raising of funds of $108 for relief.

(The Linden Observer,
December 10, 1930).

SSEAKER APPEALS TO UKRAINIANS TO PROTEST TORTURES.

Three Hundred Persons Attend Mass Meeting Held Yesterday Afternoon in St. Nicholas' Hall.

An appeal to Ukrainian Americans to aid the persecuted populace of Galicia was made yesterday afternoon by O. Hrybiwsky of Lemberg, Galicia, at mass meeting in St. Nicholas' Ukrainian Church hall, attended by more than three hundred persons.

Reviewing the alleged tortures of Ukrainians at the hands of the Poles, the speaker asekd the assemblage to seek aid for the government of the United States and the League of Nations. Telegrams will be sent to the Secretary of State, Premier Ramsay MacDonald and A. Briand, premier of France.

The sum of $200 has been colected by local Ukrainians for the aid of their tortured country folk. Rev. John Hundiak, pastor of St. Nicholas' Church, said that local Ukrainians should be proud of the fact that their fathers are fighting for independence and said that they should take example from Irish Americans who establish the Irish Free State.

Addresses were also made by Alexander Zayac and H. Gingeresky. Invocation was pronounced by Father Hundiak. Selections were rendered by the church choir under the direction of E. Pavulak. The organizations sponsoring the meeting include the Ukrainian-American Citizens' Clubs of Troy and Watervliet, the St. Nicholas Brotherhood, St. Olga's Sisterhood, St. Nicholas' Junior Club, Shevchenko Brotherhood and the Sichinsky Society. The meeting was presided over by Alexander Zayac and the secretaries were Paul Boyko and G. Gingeresky.

(The Troy Record,
December 1, 1930).

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

ТАРЗАН СЕРЕД МАЛП.

(26)

Цілий день Тарзан слідкував за Кульонґою. Ще два рази бачив він, як Кульонґа викидав свої смертоносні стріли. Тарзан подивляв сей спосіб убивання. Він мусить колись сьому ближче приглянутися. Тої ночи Кульонґа спав на галузі могучого дерева, а високо над ним скрився Тарзан.

—o—

Коли Кульонґа пробудився, то побачив, що його лук і одна з його стріл пропала. Чорного вояка огорнув страх. Він був безборонний, бо не мав крім ножа ніякої зброї. Тепер його одинока надія була вертатися як найскорше в село. Він став бігти в напрямі до села. Тарзан пішов за його слідом.

—o—

Він був уже майже готовий вбити Кульонґу, але ще мусів упевнитися, куди той пішов. Нарешті він побачив, куди прямував Кульонґа. Як Кульонґа виходив з ліса, нагло з ліса вилетів шнур, петля впала йому на шию та затягнулася туго. Потім Тарзан затягнув жертву під дерево.

—o—

Тарзан привязав шнур сильно до грубої галузи. Потім зліз з дерева та втопив свій мисливський ніж у груди Кульонґа. Каля була помщена. Він оглянув чорного докладно. Він ще ніколи не бачив людини. Він подивляв образки, розмальовані на його шкірі, його острі зуби. Він наложив на себе шапку з пер, мідяний нараменнник, пояс і ніж.

—o—

Тарзан був дуже голодний. Ось тут було мясо, яке по правилам лісів він міг їсти. Він уже виняв ніж, щоби вкраяти кусок з Кульонґи. Нагло дивний сумнів задержав його руку. Він ще ніколи не вагався перед украяннем мяса з убитої ним звірини, аж тепер прийшла йому думка до голови: але чиж се не людина? Чи людина їсть другу людину?

—o—